Autor Guste Santini
Nedjelja, 17 Rujan 2000 13:05

Građani očekuju rast privredne aktivniosti u narednoj 2001. godini. Sve je manje razumjevanja za objektivne i opravdane izgovore zašto se privredna aktivnost ne dinamizira. Oči su uprte u susjednu Sloveniju koja nam, uz sve poteškoće, postaje nedostižan cilj. Društveni proizvod po stanovniku gotovo je za jedan i pol puta veći u Sloveniji u odnosu na njegovu veličinu u Hrvatskoj. Prije 1990. godine, znamo da je razlika u dohotku po stanovniku, razlika bila neuporedivo manja. I dok se u susjednoj nam državi stvari kreću na bolje u Hrvatskoj se svakim danom "otkrivaju" novi problemi. Potiskivana inflacija iz prethodnih razdoblja svakako je bitan dio "novo otkrivenih problema".

U ovom napisu posebno bih želio ukazati na potrebu upravljanja gubitkom. Naime, **upravljanje gubitkom je u svijetu veliki business i proces stečaja se ne prepušta sam sebi.** Činjenica da su utrošena značajna sredstva u poslovne banke koje su danas internacionalizirane i vode "svoju" politiku, ma kakvo mi mišljenje imali o tome, neće bez ozbiljnih korekcija u pravcu primjerenog osiguranja vjerovnika podržati razvoj Hrvatske. Preostale "domaće" poslovne banke sada se prilagođavaju "stranim" bankama sa većim ili manjim uspjehom. Osim toga država postaje sve značajniji dužnik bilo izravno bilo putem garancija.

Banke u stečaju su ostavljene po strani i njihov stečaj se vrši na vrlo neučinkovit i stoga skupi način. **Pri tome uopće ne mislim na upitnost odluke HNB da li su ili nisu te banke trebale ići u stečaj.** O tome će se vjerojatno vrlo brzo u Saboru otvoriti rasprava koja će rezultirati formiranjem ekspertnog tima da analitički i argumentirano dade ocjenu tih događanja kao i cjenju koja je plaćena zbog tih događanja. **Odgovor na to pitanje će sasvim sigurno podržati i HNB ali koji iz materijalnih razloga (račun je upućen poreznim obveznicima) Ministarstvo financija više ne može odgađati.**

Sudska praksa, pa i zakoni, svakako su ozbiljna smetnja učinkovitoj provedbi stečaja općenito. Ono što je još važnije jest činjenica da stečajeve poslovnih banaka provode ljudi koji profesionalno ne sagledavaju ukupne odnose u dužem vremenskom horizontu. Relacija optimizam - pesimizam kako rješiti problemee vjerovnika i dužnika u tim poslovnim bankama svakako su priča bez realnog pokrića.

Prema tome, potrebno je povećati učinkovitost sudstva. Konačno troše se novci poreznih obveznika. Jednako tako valja zakonsku regulativu tako dograditi koja će ubrzati proces rješavanja problema (čitaj: učinkovitost).

I najvažnije, potrbno je ispitati mogućnosti kako komitente, poslovnih banaka u stečaju, sačuvati da ne dožive istu sudbinu. Koji i kakakv je učinak slobodnih sredstava poslovnih banaka u stečaju, koji se nalaze u nekoj od poslovnih banaka u funkciji, a vjerovnici tih banaka su blokirani i ne mogu izvršavati svoje obveze. Drugim rječima teško je zamislivo da vjerovnici ne mogu raspolagati gotovinom koja je na računu banke u stečaju.

Ništa manji problem nije niti kod dužnika banke. Naime, privredno čudo nije postojalo. Veliki broj tvrtki je djelovao pod vrlo nepovoljnim uvjetima pri čemu su ratni uvjeti samo dio tih otežavajućih

okolnosti.

Teško je inzistirati na dosljednosti stečaja općenito i istovremeno dati negativnu ocjenu protekloj ekonomskoj politici. Rasprava financijskih stručnjaka, revizora i pravnika sasvim sigurno bila bi više nego korisna da se učinkovitije upravlja procesom stečaja poslovnih banaka.

Ovo ima svoje opravdanje jer će se smanjiti troškovi države, spasiti cijeli niz tvrtki što znači i usporiti proces nezaposlenosti koji je sastavni dio procesa stečaja poslovnih banaka. Još jednom ističem da analiza stečaja odnosne poslovne banke nije dovoljna za ocjenu cjelokupnog troška koji taj stečaj stvara. U priču je potrebno uključiti i cjelokupnu komitentsku strukturu. Vremenski horizont samo povećava troškove što znači pogoršava položaj svakog od sudionika u stečaju.

Pri tome, nije nevažno ukazati na vremenske i valutne distribucije stavki u bilanci poslovnih banaka u stečaju, odnosno učinke koje te stavke izravno i neizravno uzrokuju.

Zaključno valja istaći da je uprvljanje gubitkom, u sadašnjim uvjetima koje vladaju u privredi, predstavlja značajan iskorak ubrzanog "čišćenja" što se je godinama taložilo. Ekspertni pristup poslovnim bankama u stečaju u konačnici znači povećanje opće, posebne i pojedinačne učinkovitosti.

Vladi je potrebna odlučnost. Aristotel je govorio gordijski čvor bi se mogao odvezati kada bi se znalo kako je svezan. Mi u Hrvatskoj znamo veliki dio cjelokupne priće (kako se je zapetljavao gordijski čvor)i stoga odlučnost nije neizvjesna akcija.